

Herria, zatikaturik

Portugalek, deskolonikuntza egiterakoan, ezin izan dio Alderdi edo Gobernu eraiki konkretu bati agintea eskaini. Agintea honi edo hari ematea ez da kolonizatuaren lana, bistan da. Baina kasu hontan ez zegoen holakorik egiterik ere, herria bera baitago zatikaturik. Gainera, Alderdi edo Mugimendu bat baino gehiago persentatzen da herriaren benetako, egiazko ordezkari* eta eritzi hartzaile bezala: MPLA, UNITA, FLANA...

Azter dezagun fenomeno hau. Ez, noski, eztabaiden eta burruken eta dibisioena, baizik eta horien oinarriena. Bat baino gehiago ikusi dugu hemengo egunkari eta aldizkarietan, egoera hori dela eta, ondorio presatiak ateratzen.

Askatasuna eskuratzeko orduan ez dutela bat egin? Ezin izan dute, eta penagarria da. Baina ez dezagun ahantz, Sobietar Batasuna, Estatu Batuak eta beste zenbait tartean dabilzala, honi edo hari eutsiz,* hau edo bestea ofizialki haintzat hartuz, eta abar. Angola zatikaturik badago, ez da derrigorrez* angolarren erruz.

Bat egin ezinik dabilzala eta, zur* eta lur —fariseuen gisara*— gelditu beharrean, zera aztertu behar genuke, halebga,* kolonizatzaileak zer egin duen orain arte batasun bide hortan. Askatasunik ezean ohituta egon den herria, ezin da askabide konkretuetaz behingoan* jabetu, emeki* emeki baizik. Bost mendetan kolonizaturik egon den herriari zer salatu behar diogu guk?

Angolako egoera ikusita, lehen kolpetik erabaki du batek baino gehiagok, herri «horik» ez daudela libre izateko gertu,* dimisioa edo koldarkeria dela horiei askatasuna, autonomia, independentzia eskaintzea. Angola eta Angola bezalako herri kolonizatu horien egoera berezkotzat eta betidanikotzat jotzen da, geuk nahita sortua dela konturatu gabe. Geure probetxutan geuk eraman ditugu hortara: horra egia. Eta geu esatean, Mendebalde* osoa aipatzen dut.

Deskolonikuntzaren lehen mementoan eta lehen mailan dago Angola. Politikazko deskolonikuntza lortu berria du. Eta hori berori osorik lortzeko, gure ustez, zeregin premiatsuen zera du, leinu* eta etnietan oinarriturik bai baina horien gaitetik, nazio kontzientzia bat sortzea eta finkatzea. Lanak ditu askatasunak. Eta ez gutiago, askatasun ekonomiko eta kulturala deskolonikuntzaren bidez lortu behar denean. (Joan Mari Torrealday)

ITALIA

Gurutzada berri baten aurrean?

Datorren udaberrian dagokio Erromako hiriari alkatea aldatzea. Eta oso posible da alkate komunista bat hautatzea. Ez dago ahanterik, ekainaren* 15eko hauteskunde* administratiboetan komunistek irabazi zutela ehuneko 34,8rekin, Kristau Demokrazia (28,6%rekin) aspaldiko urteetan lehen aldiz bigarren tokira zokoratuz. Geroztik egin diren galdeketa batzuk garbi utzi dute, ezker joera horrek oraindik bizirik dirauela. Beraz, indar politikoen jokotik (nahiko litzateke komunistak sozialistekin eta errepublikano edo sozialdemokrata batzuekin elkar-tzea) alkate gorria ateratzen bada, ez da harritzekoa izango. «Roma è rossa» (Erroma gorria da) oihukatzen zuen hainbeste eta hainbeste milakada eztarik S. Giovanni plazan, hauteskundeetan izan zuten garaipena ospatzeko, Alderdi Komunistak antolatatu zuen jaialdian. Beste gauza bat da, Alderdi Komunistak gaurko horixe nahi duen ala ez. Erromako udaletxea* zorrez josita baitago eta izugarrizko arazoz beterik.

Dena den, Elizaren hierarkiak posibilitate honi arrisku bizia derizkio.* Hala dirudi, komunisten aurka azken asteotan esandakoari begiratuz gero.

Aldizkari batzuk bota zituzten lehen tiroak (ikus urriaren 15eko ANAITASUNA, Fedea eta Ekintza sail hontan). Baina tiroetatik bonbetara ere pasatu da kanpaina hontan. Bonba bat izan baita, Erromako Aita Sainduaren bikarioak, Poletti kardinaleak, azken hilabete hontan, behin eta berriz zuzenean eta disimulurik gabe komunistak gupidagabeki* atakatzea.

Polettiren ustez, «Kapitolioan, Erromako udaletxean komunisten sartzeak, Jainkoaren hiriaren (hau da, Elizaren) eta Jainkorik gabeko hiriaren arteko derrigorrezko elkarjotze bat ekar lezake... Komunismoa, beti izan eta izango den bezala, gaur ere materialismo marxista da. Taktikaz tolerantzi itxura har dezake; baina izatez, bere muinean, materialista eta ateo da, eta izango da. Beharbada arrazoi oportunistak batzuketatik ez dic bapatean Jainkoari aurpegi emango, baina beti Jainko gabeko hiri bat nahiko du. Eeta hemen tartean fedea eta arimak jokatzen dira».

Esaldi hauk ez dira harrigarri, berriak direlako (honez gerc edonork daki, marxismoak bere burua ateotzat aurkezten duela), baizik eta esan diren tokitik eta unean esan direlako.

«Progre» fama zuen Poletti kardinaleak. Marxista, sozialista, komunista eta ezkertiar jende klase guztiekin elkarriketa egiteko prest dagoen gizon irekiaren fama. Fama gorabehera, Erromako bikarioa da, hierarkia honek duen garrantzi eta eragin* guztiarekin.

Bestetik, kardinalearen hitzek ez dute kondenamendu teoriko soilaren hoztasunik. «Fedearen eta arimen izenean» eta bere artzain kezka eraginik mintzatu zen nonbait, baina gertakizun eta interes politikoko jakin eta konkretu bati begira.

Urriaren 9an Erromako parrokoen aurrean esan zituen hitz hauk. Aste ta erdi geroago, eta esandakoak ongi orraztu eta gero bakarrik, ordea, argitara eman ziren.

Alderdi Komunistaren gidarien erreakzioa, harridura eta sorpresazkoa izan da. «Gurutzada berri eta absurdu baten hasera» nabaritzen* dute hor.

Baina eliztar jende asko ere harritu du hitzaldi honek. Izan ere ez baita ulertteraza, hainbeste urtetan Kristau Demokraziaren esku egon den Erroma honek zergatik eta zertan duen «Jainkoaren Hiriarekin» antz* gehiago, komunistek administratutako Erromak baino. Ez dirudi, Kristau Demokraziaren Erroma, komunisten eskuetan dauden hiriak baino —Florentzia, Bolonia, Napoli eta abar baino— Jainkoaren erreinutik hurbilago dagoenik. Eta hobeto administratuta dagoenik ere ez. Vatikanoko azken urteotan egin duen Ostpolitik horren izpirituak ez ote du, bada, Italiarako balio?

Eta gutti batzuk hori ezin irentsirik, Erromako bikarioa gehiegi pentsatu gabe mintzatu zela edo eta bere kabuz* bakarrik eta Aita Sainduaren babesik gabe aritu zela pentsatu zuten. Oker zebiltzan. Kardinaleak, urriaren 30ean Kontseilu Pastoralaren aurrean eta hiru egun geroago Vatikanoko irratiko mikrofonoetatik, marxismo eta komunismoaren eta Ebanjelioaren arteko erabateko* elkarrezina aldarrikatzen* baitzuen.

Gehienek zuzen uste zuten bezala, Poletti ez zen bere kabuz ari. Halaxe erakutsi du Aita Sainduak berak, hazilaren* 9an.

Letrango S. Giovanni Basilika ondoko enparantzan,* komunistek beren manifestazioetarako erabiltzen duten enparantza berean hain zuzen (xehetasun honi desapio kutsua hartzen zaio), hainbeste milakada kristauen aurrean, euri zaparrada artean, bere bikarioaren defentsan atera da.

«Zergatik, kristautasunaren iturriek oraindik ematen diguten ur beti fresko eta garbia beste iturri arrisksuetatik atera behar dugu?» esan zuen marxismoaren kontra. Eta bere bikarioa biziki goraiatu du, bere kristauak «onartezinezko formulen aurka ernai*» jarri dituelako.

Jende asko galdetzen hasi da —komunistak bakarrik ez, kristauak ere bai— ez ote gauden gurutzada antikomunista berri baten haseran. (Manolo Pagola)